

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, iż S. S. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku. W uzasadnieniu wskazano, że S. S. złożył do Sądu Rejonowego w Zgierzu pozew przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych „o ustalenie stosunku pracy”. W przedmiotowym piśmie S. S. wyjaśnił, że wnosi o ustalenie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych istnienia stosunku pracy w latach 1984-1990. Jak oświadczył w podanym okresie pracował jako pracownik fizyczny – garbarz, zatrudniony w tzw. „szczególnych warunkach” w Zakładzie (...) prowadzonym przez swojego brata – T. S. (1). Jednocześnie S. S. stwierdził, że nie zdawał sobie sprawy z tego, że będąc zarejestrowanym jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności zarobkowej i opłacając z tego tytułu składki, nie miał jednocześnie uznanego w tym czasie stosunku pracy. W złożonym do Sądu pozwie S. S. wyjaśnił ponadto, że u w/w płatnika pracował 8 godzin dziennie. Pod kierownictwem, zaś miejscem wykonywania pracy był Z., ul. (...), lecz nie posiada on z tamtego okresu świadectw pracy. Zarządzeniem Sędziego Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 2 czerwca 2014 roku pismo S. S. zostało przekazane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych celem nadania sprawie dalszego biegu. Pismem z dnia 11 czerwca 2014 roku Zakład poinformował S. S. o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia tytułu podlegania ubezpieczeniu społecznemu w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku i przysługującym prawie do czynnego udziału w postępowaniu oraz możliwości wypowiedzenia się co do zebranych materiałów i dowodów. Mając na uwadze obowiązujące w rozpatrywanym okresie przepisy ustaw o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin, a także dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy. Zakład stwierdza, że S. S. spełniał warunki do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, jako osobę współpracującą przy prowadzeniu działalności, w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku, a ponadto fakt podlegania S. S. obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w tym okresie, jako osoby współpracującej przy prowadzeniu działalności, nie był kwestionowany, a płatnik składek opłacał należne z tego tytułu składki.

/decyzja – k. 45-47 akta ZUS/

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą S. S. w dniu 23 lipca 2014 roku złożył odwołanie. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, iż od dwóch lat stara się o przyznanie mu prawa do przyznania emerytury w obniżonym wieku oraz że Sąd Okręgowy oddalił jego odwołanie, albowiem nie udowodnił, iż był pracownikiem w garbarni. Odwołujący podniósł, iż nie zdawał sobie sprawy, że będąc zgłoszonym do ubezpieczenia jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności gospodarczej nie pozostaje w stosunku pracy. Argumentował, że przez cały okres zatrudnienia w garbarni wykonywał pracę jak pracownik tj. codziennie przez 8 godzin dziennie i dłużej, wykonując polecenia brata i otrzymując za to wynagrodzenie.

/odwołanie - k. 2-4/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 sierpnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, przytaczając tożsamą argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 10-11/

Na rozprawie w dniu 12 maja 2015 roku wnioskodawca popierał odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wnosił o oddalenie odwołania, zainteresowany T. S. (1) przyłączył się do stanowiska organu rentowego.

/stanowisko wnioskodawcy, zainteresowanego oraz pełnomocnika ZUS: 00:00:20 – płyta CD k. 51/

Na rozprawie w dniu 17 grudnia 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy popierał odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, zainteresowany podtrzymał dotychczasowe stanowisko, pełnomocnik organu rentowego wnosił o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/stanowisko wnioskodawcy, zainteresowanego oraz pełnomocnika ZUS: 00:00:17, 01:30:23 – płyta CD k. 78/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Zainteresowany płatnik składek – T. S. (1) w okresie od dnia 6 lipca 1983 roku do dnia 31 stycznia 1992 roku prowadził działalność gospodarczą pod firmą Zakład (...) w Z., ul. (...).

/bezsporne, nadto decyzja Urzędu Miejskiego w Z. – k. 1 akt ZUS, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

Zakład mieścił się w domu rodzinnym T. i S. S.. Zainteresowany zamieszkiwał w nim z żoną oraz do momentu otrzymania własnego mieszkania w bloku z bratem – wnioskodawcą S. S.. Wspólnie prowadzili zakład garbarski, zainteresowany nie zatrudniał żadnych pracowników.

/zeznania świadka J. S. (1): 00:53:00 – płyta CD k. 51, zeznania świadka A. Z.: 00:26:56 – płyta CD k. 78, zeznania wnioskodawcy S. S.: 00:04:14, 00:22:56 – płyta CD k. 51 w zw. z 00:59:17 – płyta CD k. 78, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

T. S. (1) zgłosił do ubezpieczeń społecznych jako osoby współpracujące wnioskodawcę oraz żonę J. S. (2). Wnioskodawca S. S. był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności z T. S. (1) w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku.

/bezsporne, nadto informacja odnośnie odprowadzanych składek – k. 2-7 akt ZUS, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

W spornym okresie S. S. nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

/bezsporne/

S. S. wiedział, że jest zgłoszony do ubezpieczenia społecznego jako osoba współpracująca. Zainteresowany i wnioskodawca nie sporządzili umowy o pracę, zgłosili się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, aby zarejestrować S. S..

/zeznania wnioskodawcy S. S.: 00:04:14, 00:22:56 – płyta CD k. 51 w zw. z 00:59:17 – płyta CD k. 78, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

W spornym okresie T. S. (1) opłacał składki za wnioskodawcę, w dniach 22 kwietnia 1986 roku, 1 lutego 1987 roku, 15 kwietnia 1988 roku 24 maja 1989 roku, 18 grudnia 1989 roku oraz 28 marca 1990 roku na prośbę brata – S. S. zwracał się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskami o podniesienie wymiaru obowiązującej za niego z tego tytułu składki.

/bezsporne, nadto decyzja – k. 45-47 akt ZUS, wnioski – k. 12, 15, 18, 22, 25, 27 akt ZUS zeznania wnioskodawcy S. S.: 00:04:14, 00:22:56 – płyta CD k. 51 w zw. z 00:59:17 – płyta CD k. 78, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

Do obowiązków wnioskodawcy należało przede wszystkim wyprawianie skór, odtłuszczał je, suszył i farbował. Ponadto S. S. zajmował się również przyjmowaniem i wydawaniem towaru klientom, przyjmowanie zapłaty, robieniem

zakupów na potrzeby garbarni np. odczynników lub benzyny ekstrakcyjnej, sprzątnięciem. Załatwiał również różne sprawy w urzędach, wykonywał polecenia zainteresowanego. Bracia często pracowali w zakładzie razem.

/zeznania świadka A. S.: 00:45:22 – płyta CD k. 51, zeznania świadka J. S. (1): 00:53:00 – płyta CD k. 51, zeznania świadka A. Z.: 00:26:56, 00:37:39 – płyta CD k. 78, zeznania wnioskodawcy S. S.: 00:04:14, 00:22:56 – płyta CD k. 51 w zw. z 00:59:17 – płyta CD k. 78, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

Zakład garbarski nie miał stałych godzin otwarcia, w sezonie pracował dłużej, poza sezonem w zależności od potrzeb. S. S. nie miał ustalonych godzin pracy, zasadniczo swoje obowiązki w zakładzie wykonywał od 5 do 6 dni w tygodniu, od godzin rannych do późnego popołudnia, wieczora tj. po 8 godzin dziennie, zdarzało się, że przychodził również na noc. Bywały też dni, w które nie przychodził do pracy, gdy zaszła taka potrzeba.

/zeznania świadka W. K.: 00:05:43 – płyta CD k. 67, zeznania świadka D. U.: 00:05:24, 00:23:53 – płyta CD k. 78, zeznania świadka A. Z.: 00:37:39 – płyta CD k. 78, zeznania wnioskodawcy S. S.: 00:04:14, 00:22:56 – płyta CD k. 51 w zw. z 00:59:17 – płyta CD k. 78, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

Płatnik składek nie wypłacał wnioskodawcy regularnego wynagrodzenia, dzielił się z nim dochodami zakładu.

/ zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

W okresie letnim od czerwca do sierpnia S. S. zawieszał działalność na około trzy miesiące, gdyż wówczas nie wyprawia się skór. W okresie tym zainteresowany i wnioskodawca utrzymywali się z oszczędności poczynionych w trakcie sezonu.

/zeznania świadka W. K.: 00:05:43 – płyta CD k. 67 zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

Płatnik składek nie wystawił wnioskodawcy świadectwa pracy, S. S. nigdy się nie ubiegał o wydanie takiego dokumentu.

/zeznania wnioskodawcy S. S.: 00:04:14, 00:22:56 – płyta CD k. 51 w zw. z 00:59:17 – płyta CD k. 78, zeznania zainteresowanego T. S. (1): 00:30:40 – płyta CD k. 51 w zw. z 01:18:00 – płyta CD k. 78/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wystawił wnioskodawcy z dniem 22 września 1999 roku zaświadczenie celem przedłożenia w Powiatowym Urzędzie Pracy, w którym wskazał, iż w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku podlegał obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej T. S. (1).

/zaświadczenie – k. 29 akt ZUS/

W dniu 12 czerwca 2005 roku S. S. wystąpił do organu rentownego z wnioskiem o potwierdzenie, iż w okresach od 1984 do 1990 był osobą współpracującą w Zakładzie (...).

/wniosek – k. 30 akt ZUS/

Decyzją z dnia 10 kwietnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego co najmniej 15 - letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 9 lat, 6 miesięcy i 20 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do zatrudnienia w szczególnych warunkach okresu od

dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku, z uwagi na podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej jako osoba współpracująca.

/bezsporne, a nadto odpowiedź na odwołanie – k. 3-3 odwrót załączonych akt o sygn. VIII U 1781/12/

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie S. S. od decyzji z dnia 10 kwietnia 2012 roku, wskazując,

iż wnioskodawca nie wykazał 15- letniego zatrudnienia w charakterze pracownika w szczególnych warunkach, albowiem w okresie od 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku był osobą współpracującą z bratem T. S. (1) przy prowadzeniu działalności gospodarczej w postaci garbarni.

/wyrok z dn. 28.06.2012 r. z uzasadnieniem – k. 14, 17-22 załączonych akt o sygn. VIII U 1781/12/

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2013 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację S. S. od wyroku Sądu Okręgowego Łodzi z dnia 28 czerwca 2012 roku sygn. akt VIII U 1781/12.

/wyrok dn. 11.06.2013 r. z uzasadnieniem – k. 62, 66-68 załączonych akt o sygn. VIII U 1781/12/

W dniu 30 maja 2014 roku S. S. złożył do Sądu Rejonowego

w Z. pozew przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie stosunku pracy. w latach 1984-1990.

/bezsporne, nadto pozew – k. 34-35 akt ZUS/

Zarządzeniem Sędziego Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 2 czerwca 2014 roku pismo S. S. zostało przekazane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych celem nadania sprawie dalszego biegu.

/zarządzenie – k. 36 akt ZUS/

Pismem z dnia 11 czerwca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował S. S. o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia tytułu podlegania ubezpieczeniu społecznemu w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku.

/pismo – k. 39 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia z dnia 11 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, iż S. S. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku.. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż mając na uwadze obowiązujące w rozpatrywanym okresie przepisy ustaw o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin, a także dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy Zakład stwierdził, że S. S. spełniał warunki do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, jako osobę współpracującą przy prowadzeniu działalności, w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku, a ponadto fakt podlegania S. S. obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w tym okresie, jako osoby współpracującej przy prowadzeniu działalności, nie był kwestionowany, a płatnik składek opłacał należne z tego tytułu składki.

/decyzja – k. 42-47 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, dokumenty znajdujące się aktach rentowych, w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków: J. S. (1), A. Z., A. S., W. K. oraz D. U., w oparciu o zeznania zainteresowanego płatnika składek T. S. (1), a także częściowo w oparciu o zeznania wnioskodawcy S. S. w zakresie, w jakim można było na ich podstawie ustalić, że wnioskodawca rzeczywiście wykonywał na rzecz płatnika składek

w spornym okresie pewne czynności, co nie przesądza o pracowniczym charakterze zatrudnienia.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy S. S. oraz świadków, w których wskazywali na zatrudnienie wnioskodawcy u zainteresowanego na podstawie umowy o pracę. Przede wszystkim należy wskazać, iż od spornego okresu czasu upłynęło wiele lat natomiast wnioskodawca nigdy wcześniej nie kwestionował charakteru swojej pracy u brata jako osoby współpracującej. Umowa na piśmie nie została nigdy sporządzona. Dokumenty zgromadzone w aktach ZUS wskazują, iż sam wnioskodawca w uprzednich latach nie kwestionował charakteru w jakim jest zgłoszony do ubezpieczeń. W tym przedmiocie sam kierował pisma do organu rentowego. Poddaje to w wątpliwość istnienie między T. i S. S. stosunku pracy. W szczególności przeczą temu kategorię zeznania T. S. (2), w których zaprzeczają aby w spornym okresie czasu między nimi istniała wola nawiązania stosunku pracy. To, że w chwili obecnej S. S. jest zainteresowany potraktowaniem spornego okresu jako świadczenia pracy wynika z faktu, iż stara się on o przyznanie wcześniejszej emerytury i dopiero teraz zdał sobie sprawę, że okres współpracy z bratem nie może być uznany za zatrudnienie w szczególnych warunkach. Trudno dać wiarę wnioskodawcy, że przez tyle lat nie dążył do ustalenia, że pracuje w ramach stosunku pracy. Cały materiał dowodowy w postaci dokumentów oraz zeznania zainteresowanego T. S. (1) wskazują na to, że w spornym okresie czasu wnioskodawca i zainteresowany chcieli ze sobą współpracować natomiast nie było jakiegokolwiek woli nawiązania między nimi stosunku pracy. Zeznania T. S. (1) w pełni zasługują na uwzględnienie znajdują one bowiem potwierdzenie w dokumentach załączonych do akt a ponadto są spójne, konsekwentne i logiczne. Wszyscy świadkowie przyznali, iż nie mają pełnej wiedzy jaka umowa łączyła braci, nie mieli wglądu w jakiegokolwiek dokumenty i nigdy nie byli świadkami rozmów między braćmi w przedmiocie zatrudnienia. Wypowiedzi świadków dotyczą natomiast ich obserwacji czynionych niecodziennie i są ich przypuszczeniami co do charakteru świadczonej przez wnioskodawcę pracy. Nie sposób pominąć również okoliczności, iż świadkowie są osobami znajomymi wnioskodawcy a świadek A. Z. wprost wypowiadał się negatywnie o organie rentowym prezentując wręcz wrogie stanowisko wynikające z własnych sporów. Zwrócić uwagę należy również na okoliczność, iż z punktu widzenia osób trzecich wykonywanie czynności przez osobę współpracującą niejednokrotnie może być tożsame z czynnościami wykonywanymi przez pracownika. W ocenie Sądu do oceny w zakresie woli nawiązania stosunku pracy i wykonywania czynności w ramach tego stosunku przede wszystkim znaczenie mają zeznania strony i zainteresowanego jako stron potencjalnej umowy o pracę. Zeznania świadków, szczególnie w rozpoznawanej sprawie mają znaczenie posiłkowe bowiem żaden świadek na co dzień nie był zatrudniony przez zainteresowanego i nie przebywał w garbarni codziennie. W ocenie Sądu zeznania przesłuchiwanego w sprawie świadków nie zasługują na wiarę w zakresie ich zeznań, iż wnioskodawcę i zainteresowanego łączył stosunek pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych a także oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w spornym okresie tj. od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku obowiązywała ustawa z dnia 18 grudnia 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin, zwana od dnia 1 maja 1989 roku ustawą o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin.

Zgodnie z treścią art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. z 1983 r., Nr 31, poz. 147) członkowie rodzin ubezpieczonego oraz inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym, jeżeli współpracują przy prowadzeniu działalności w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy obowiązującego pracowników gospodarki uspołecznionej. Osoby te zwane są dalej "osobami współpracującymi".

Stosownie do treści art. 26 ust. 2 przedmiotowej ustawy członkami rodziny w rozumieniu ust. 1 pkt 1 są: małżonek, dzieci własne i przysposobione, pasierbowie, dzieci obce przyjęte na wychowanie, rodzice, osoby przysposabiające, ojczym, macocha, teściowie, dziadkowie, wnuki, rodzeństwo, zięciowie, synowe, szwagierki i szwagrowie.

W myśl zaś art. 26 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin ubezpieczeniu nie podlegają osoby współpracujące, które nie ukończyły 16 lat życia lub z którymi współpraca wykonywana jest przez okres krótszy niż sześć miesięcy, albo gdy zachodzą okoliczności określone w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3 tj. osoby te są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego lub mają ustalone prawo do emerytury lub renty, chyba że zgłoszą wniosek o objęcie ubezpieczeniem.

Z kolei art. 28 ust. 1 analizowanej ustawy stanowi, iż obowiązek ubezpieczenia osoby współpracującej powstaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło rozpoczęcie współpracy. Natomiast obowiązek ubezpieczenia osoby współpracującej ustaje z dniem zaprzestania działalności przez osobę, z którą istniała współpraca oraz z dniem zakończenia współpracy (art. 28 ust. 2).

Jednocześnie stosownie o art. 32 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin obowiązek zgłoszenia do ubezpieczenia osoby współpracującej ciąży na osobie prowadzącej działalność, o której mowa w art. 1. Składki na ubezpieczenie za osobę współpracującą opłaca osoba prowadząca działalność, a w wypadku kontynuowania przez osobę, która wykonywała współpracę, ubezpieczenia na podstawie art. 3 ust. 2 - składkę opłaca ta osoba (art. 32 ust. 2)

W niniejszej sprawie bezopornym było, że zainteresowany płatnik składek T. S. (1) w spornym okresie prowadził na własny rachunek działalność gospodarczą Zakład (...) w Z. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą i ich rodzin.

Kwestią sporną pozostawało natomiast, czy jego brat – wnioskodawca S. S. w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku podlegał ubezpieczeniu jako osoba współpracująca, czy też jako pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę.

Podkreślić w tym miejscu należy, że co do zasady wnioskodawca nie negował, iż został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności oraz że nie zawarł umowy o pracę z zainteresowanym. Odwołujący stał na stanowisku, iż w spornym okresie przez co najmniej 8 godzin dziennie wykonywał pracę jako pracownik na stanowisku garbarza albowiem słuchał poleceń brata i wykonywał zlecone mu przez niego czynności. Ponadto podnosił, iż nie był świadomy tego, iż okres współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej nie jest traktowany na równi z stosunkiem pracy.

Dla wyeliminowania wątpliwości, czy osoba bliska osobie prowadzącej działalność gospodarczą na własny rachunek jest pracownikiem, czy też pracę tą wykonuje faktycznie na podstawie innego rodzaju umów (np. o dzieło, zlecenie lub pełnomocnictwa) ustawodawca wprowadził pojęcie współpracy już w ustawie z dnia 29 marca 1965 roku o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników, zmienionej następnie ustawą z 8 czerwca 1972 roku (Dz. U. Nr 23, poz. 165).

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 29 listopada 1991 roku w sprawie III AUr 246/91, pub. OSA 1992/9/48 termin ustawowy "współpraca przy prowadzeniu działalności" jest określeniem sposobu wykonywania pracy, w zakładzie prowadzonym na własny rachunek przez osobę bliską właścicielowi z uwagi na stopień pokrewieństwa lub powinowactwo określony w wspomnianym wcześniej art. 26 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin, lub pozostają z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Współpraca ta nie wynika z treści umowy wiążącej obie strony i pozostaje bez względu na określone w umowie istotne elementy tego stosunku, a wyłącznie

z więzi bliskości, jaka łączy strony. Ustawodawca zakłada bowiem, iż osoby związane więzią pokrewieństwa lub powinowactwa lub do tego stopnia bliskie sobie, że pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym - nie mogą spełniać podstawowych elementów stosunku pracy tj. obowiązku osobistego świadczenia pracy w ściśle określonym czasie i miejscu, dysponowania pracą przez zatrudniającego, podporządkowania pracownika znajdującego wyraz w stałym nadzorze i kierownictwie, gotowość do wykonywania poleceń zatrudniającego i obowiązku przestrzegania toku pracy, istniejącego w danym zakładzie.

W związku z powyższym stwierdzić należy, iż w zakładzie prowadzonym przez osobę bliską zatrudnienie członka rodziny na podstawie umowy o pracę może nastąpić, gdy poza współpracą osoba określona w art. 26 ust. 1 analizowanej ustawy wykonuje równocześnie zatrudnienie w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie.

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Apelacyjnego w Łodzi (wyrok z dnia 20 maja 1993 roku, III AUr 343/93, OSA 1993/10/42), w którym to Sąd Apelacyjny stwierdza, iż jeżeli zainteresowany odpowiada warunkom określonym w tym przepisie, to obowiązek jego ubezpieczenia oparty jest wyłącznie na powołanej ustawie i nie ma on prawa wyboru między tym ubezpieczeniem, a ubezpieczeniem pracowniczym opartym na przepisach ustawy z dnia 25 listopada 1986 roku o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.).

Reasumując wnioskodawca jako najbliższy członek rodziny ubezpieczonego wymieniony w art. 26 ust. 2 tej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin współpracujący przy prowadzeniu działalności w wymiarze ponad połowy etatu czasu pracy mógł być objęty wyłącznie ubezpieczeniem na podstawie tej ustawy jako osoba współpracująca.

Bez znaczenia zdaniem Sądu pozostaje zatem, czy wnioskodawca prowadził wspólne gospodarstwo domowe z zainteresowanym płatnikiem składek, charakter wykonywanych przez niego czynności, czy też godziny pracy, a nawet sposób wynagradzania skarżącego za nakład jego pracy na rzecz działalności gospodarczej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W punkcie 2 sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz.U.2013.490).

Z./ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

28.01.2016